

Inleiding

Goud maakt niet alleen wie lelijk is mooi, zoals Molière zei, maar heeft ook andere kwaliteiten. Goud is zeldzaam. Al het goud dat de mens de voorbije zesduizend jaar met enorme moeite heeft verzameld, past netjes in vier Olympische zwembaden of in een kubus met ribben van 22 meter. Een kubus met een marktwaarde van twaalf biljoen dollar wel te verstaan. Goud kan, alle inspanningen van de alchemisten ten spijt, niet door mensenhanden worden gemaakt. Goud wordt, in tegenstelling tot diamant, zelfs niet door de aarde gemaakt. Al het goud op aarde komt uit de ruimte, waar het werd gesmeed in de nucleaire hoogovens van supernova's. Goud is niet onderhevig aan corrosie. Het is onvergankelijk en symboliseert de onsterfelijkheid. Goud verliest nooit zijn luister. Goud is het geld van God.

De essentiële rol van geld is fungeren als betrouwbaar betaalmiddel. Samen met zijn bleke broer zilver heeft goud die rol duizenden jaren met verve vervuld. Van in de negentiende eeuw tot bij de Nixon-schok in 1971 leefde de wereld onder een 'gouden standaard', waarbij papiergeld steeds tegen een vaste koers kon worden ingewisseld voor goud. Onder de gouden standaard kon de overheid slechts geld creëren en konden banken slechts leningen toestaan in de mate waarin hun goudreserves dat toelieten. Een gouden standaard is weliswaar rigide maar heeft als belangrijk voordeel dat hij de overheid en de banken disciplineert. Het loslaten van de gouden handrem was dan ook het startschot voor ongebreidelde geldcreatie en voor een schuldenbonanza. Deze toxische tweeling heeft de basis gelegd voor de financiële crisis van 2008. De schuldoopbouw gaat na de financiële crisis onverminderd verder. Tussen 2008 en 2019 zijn de wereldwijde schulden met 40% aangedikt tot een adembenemende 250.000 miljard dollar, meer dan drie keer de totale waarde die de wereldeconomie in een jaar kan produceren.¹ Het gewicht van deze schuldenberg, de vergrijzing van de bevolking en het tanen van de productiviteit zetten de economische groei in het Westen onder sterke druk. Er is dus geen groei-effect waardoor de schuld procentueel, ten opzichte van het bbp (bruto binnenlands product [zie Lexicon]), zou kunnen dalen. Om het zinkend schip vlot te houden hebben de centrale banken de rente naar een onnatuurlijk laag niveau geduwd door massaal obligaties te kopen met geld dat ze uit het niets hebben gecreëerd, eufemistisch 'kwantitatieve versoepeling' (*quantitative easing* [zie Lexicon]) genoemd. De extreem lage

¹ Anoniem, Institute of International Finance, 7 april 2020, *April 2020 Global Debt Monitor*, www.iif.com.

rente zet de privésector echter aan om nog meer schulden aan te gaan, zodat de schuldenberg blijft aangroeien. We hebben een monster gecreëerd, een Supercyclus van exponentieel stijgende schulden en een artificieel lage rente.

Het uitblijven van inflatie brengt de overheid in de verleiding om hoog spel te spelen. De ‘Moderne’ Monetaire Theorie (MMT), die geen graten ziet in ongelimiteerde geldcreatie en schuldfinanciering en die vindt dat de centrale banken de overheid rechtstreeks geld moeten toestoppen, krijgt steeds meer aanhangers. Onder de MMT is de centrale bank niet langer een onafhankelijke instantie maar een geldmachine onder de directe controle van de regering. We spelen met vuur. De schuldgroei en het aanvaarden van de MMT zijn het recept voor een totale vertrouwensbreuk, die zich zal vertalen in een crisis die de economie en de financiële markten midscheeps zal raken. Wanneer de kruik breekt, zal goud zoals steeds de kortste vluchtweg zijn uit het financieel systeem. We herhalen de fouten uit het verre verleden. Aan het begin van de achttiende eeuw stortte de Schotse avonturier John Law Frankrijk in een diepe economische en financiële crisis na een mislukt experiment met papiergeld, kwantitatieve versoepeling *avant la lettre*, hoge schulden en valse beloftes. De crisis vormde mee de aanloop naar de Franse Revolutie. De revolutionaire regering dacht eveneens de weg naar welvaart te hebben gevonden in ongebreidelde geldcreatie en legde onder haar terreurbewind haar eigen variant van de MMT aan de bevolking op. Ook dat liep faliekant af en de revolutie ging op in de vlammen van hyperinflatie. Napoleon Bonaparte kon de macht grijpen en had geen andere keuze dan terug te keren naar een muntstelsel van goud en zilver.

China aast op de leidersrol van Amerika. De yuan, de Chinese munt, ontbeert vandaag echter nog de geloofwaardigheid om de dollar van de troon te stoten. China effent daarom het terrein via de lancering van een eigen cryptomunt en bouwt heimelijk een gigantische strategische goudreserve op waarmee het Amerika, dat vandaag de grootste officiële goudreserves heeft, naar de kroon wil steken. Wie het goud heeft, heeft de macht, wil het gezegde. Bijna 40% van de centrale banken uit de ontwikkelende en opkomende landen houden goud aan omdat ze een herstelling van het internationale financieel systeem verwachten. Goud heeft een monetaire comeback ingezet dankzij de aankopen van centrale banken van landen die in onmin met Amerika leven – China en Rusland voorop. Amerika, met Trump als uitgesproken voorstander van een terugkeer naar de gouden standaard, zal niet over zich heen zal laten lopen en ook nieuwe goudreserves opbouwen. De nieuwe koude oorlog brengt niet alleen een nieuwe wapenwedloop, maar ook een goudwedloop met zich mee. Centrale banken bezitten vandaag trouwens al 18% van al het goud dat ooit is gedolven. En niets houdt de Amerikaanse centrale bank of andere

centrale banken tegen om kwantitatieve versoepeling uit te breiden van obligaties naar goud.

Sinds het opgeven van de gouden standaard wordt goud beschouwd als een speculatieve belegging, die geen of hooguit een marginale plaats in de portefeuille verdient. De financiële crisis heeft geleid tot hernieuwde interesse in goud, maar de meeste beleggers blijven het niettemin beschouwen als een relik uit het verleden, charmant als een paardenkoets maar niet langer geschikt voor de moderne tijd. Het is tijd om goud de plaats te geven die het rechtmatig toekomt. Warren Buffett heeft in het verleden geen kans laten voorbijgaan om goud te verketteren als belegging, maar is blijkbaar inmiddels tot nieuwe inzichten gekomen. In het tweede kwartaal van 2020 heeft zijn beursvehikel Berkshire Hathaway 21 miljoen aandelen Barrick Gold Corporation gekocht, weliswaar geen directe belegging in goud maar in elk geval een indirecte. Sommigen beschouwen cryptomunten als het nieuwe goud. Maar maakt digitalisering van cryptomunten per definitie een superieur alternatief? Er zijn duizenden cryptomunten, waarvan de meeste mettertijd in digitale rook zullen opgaan. Cryptomunten zijn ook nog jong en moeten optornen tegen de geloofwaardigheid van goud, die verankerd is in een historiek die in millennia wordt geteld.

Onbegrip en onwetendheid hebben talloze clichés en misverstanden over goud en andere edelmetalen gecreëerd. De beeldvorming wordt gedomineerd door figuren met een verborgen agenda, die kleine en grote beleggers misleiden met drogredeneringen en opjuttten met dwaze prijsvoorspellingen. Nergens wordt zoveel onzin verkocht als op de markt der edelmetalen. Goud heeft een complexe persoonlijkheid. Wie goud en de rol die het kan spelen in de opbouw en bescherming van vermogen wil begrijpen, zal zijn huiswerk moeten maken. Dit boek zal daarbij een gids zijn. Het legt uit waarom goud zijn status niet enkel te danken heeft aan zijn esthetische maar ook aan zijn superieure chemische eigenschappen. Het brengt een relaas van de centrale rol die goud in de wereldgeschiedenis heeft gespeeld en laat op die manier toe te begrijpen welke rol goud in de toekomst zal spelen. Het legt de fijne mechanismen die inflatie opwekken uit. Het reikt daarnaast tal van praktische inzichten aan. Leer wat de goudprijs bepaalt en waarom vraag en aanbod op de markt van fysiek goud daar geen directe rol in spelen. Leer in welke omstandigheden goud de beste vooruitzichten heeft en of je best in fysiek goud, in goudmijnaandelen, in goudfondsen of in e-goud belegt.

Goud staat centraal in dit boek. Andere edelmetalen zoals platina en palladium of halfedelmetalen zoals zilver komen ook aan bod, maar beperkt, omdat de conclusie voor de belegger vlug is getrokken. Ze hebben hetzelfde chemisch DNA als goud

maar een andere prijsdynamiek. Voor goud, de *pater familias* van de edelmetalen, bestaan in tegenstelling tot de rest van de familie weinig industriële toepassingen. Wanneer het fout gaat, dan gaat het ook fout in de industrie. Gaat het fout, dan wil je goud.

Jan Longeval

Plan van het boek

De opzet van dit boek is ambitieus: goud belichten in al zijn aspecten. Succesvol beleggen vergt een brede kijk op de wereld. Je kan de waarde van goud niet begrijpen indien je de fysieke eigenschappen van goud, die in het eerste hoofdstuk aan bod komen, niet kent. Waarde is ook onlosmakelijk verbonden aan schaarste. Hoofdstuk 2 maakt duidelijk hoe schaars goud eigenlijk is. Schaarser dan je zou kunnen denken, maar toch weer niet. Goud heeft sinds zesduizend jaar mee de wereldgeschiedenis bepaald en heeft tot 1971 een uiterst belangrijke rol gespeeld als anker van het monetaire systeem. Het derde hoofdstuk legt de gouden draad bloot die loopt door de grote kenteringen van de wereldgeschiedenis, zoals de opkomst en de val van het Romeinse Rijk en van Nederland en Engeland als economische wereldmacht, de Franse Revolutie, de economische ontwikkeling van het Wilde Westen, de Grote Depressie van de jaren dertig, de crisis van de jaren zeventig en de financiële crisis van 2008. Monetaire geschiedenis is echter niet alleen interessant, maar ook relevant voor de belegger, omdat geschiedenis een gids is voor de toekomst. En is beleggen niet innig verbonden met het formuleren van een gefundeerde toekomstvisie? Er loopt niet alleen een gouden draad door de wereldgeschiedenis, maar ook door dit boek. Het staat je natuurlijk vrij om het boek modulair te benaderen omdat elk hoofdstuk ook op zich kan worden geapprecieerd.

Wie vooral geïnteresseerd is in de 'harde feiten' rond goud als belegging, komt volop aan zijn trekken vanaf het vierde hoofdstuk. Dit hoofdstuk focust op de krachten die de goudprijs drijven en komt tot een uiterst verrassend inzicht, dat enkel door insiders gekend is. Beleggen is keuzes maken tussen tal van alternatieven. Hoofdstuk 5 beoordeelt goud ten opzichte van alternatieven zoals andere edelmetalen, grondstoffen, aandelen en vastgoed.

De wereld is aan één groot monetaire experiment bezig. Waarom raakt de wereld niet van die schuldverslaving af? Waarom blijft de inflatie hardnekkig laag? Waar moet dit eindigen? Hoofdstuk 6 tot 8 brengen een toekomstvisie. Hoofdstuk 6 analyseert de Schuldensupercyclus. Hoofdstuk 7 ruimt een reeks chronische monetaire misverstanden uit de weg. Het achtste hoofdstuk tekent de contouren van een nieuwe monetaire wereldorde, waar goud opnieuw deel van uitmaakt.

Sommigen zeggen dat je de waarde van goud niet kan bepalen. Goud waarderen is moeilijk, maar niet onmogelijk. Hoofdstuk 9 reikt een aantal waarderingmethoden aan. Het tiende en laatste hoofdstuk analyseert in detail hoe je best in goud belegt. Alle alternatieven worden kritisch vergeleken. Finaal wordt fysiek

goud ook vergeleken met wat e-goud wordt genoemd, de cryptomunten zoals de bitcoin.

Het boek bevat ook een Lexicon waarin een aantal technische termen in klare taal worden uitgelegd.